

**BOLALARNING EMOTSIONAL INTELLEKTINI
RIVOJLANTIRISHDA MOBIL ILOVALAR VA ONLAYN
DASTURLARDAN FOYDALANISH**

SHERDANOVA FARANGIZ RAXMAT QIZI

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti magistranti

***Annotatsiya:** Ushbu maqolada bolalar emotsional intellektini (EI) shakllantirish va rivojlantirish jarayonida mobil ilovalar hamda onlayn dasturlardan foydalanishning afzalliklari, imkoniyatlari va pedagogik ahamiyati yoritiladi. Shuningdek, zamonaviy ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalar asosida bolalarning emotsional savodxonligini oshirishning samarali yo'llari tahlil etiladi.*

***Kalit so'zlar:** Emotsional intellekt, bolalar psixologiyasi, raqamli pedagogika, mobil ilovalar, onlayn ta'lim platformalari, emotsional rivojlanish, raqamli ta'lim muhiti.*

**ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МОБИЛЬНЫХ ПРИЛОЖЕНИЙ И
ОНЛАЙН-ПРОГРАММ В РАЗВИТИИ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО
ИНТЕЛЛЕКТА ДЕТЕЙ**

***Аннотация:** В данной статье раскрываются преимущества, возможности и педагогическая значимость использования мобильных приложений и онлайн-программ в процессе формирования и развития эмоционального интеллекта (ЭИ) у детей. Кроме того, анализируются эффективные способы повышения эмоциональной грамотности детей на основе цифровых технологий в современном образовательном процессе.*

***Ключевые слова:** Эмоциональный интеллект, детская психология, цифровая педагогика, мобильные приложения, онлайн-образовательные платформы, эмоциональное развитие, цифровая образовательная среда.*

THE USE OF MOBILE APPLICATIONS AND ONLINE PROGRAMS IN DEVELOPING CHILDREN'S EMOTIONAL INTELLIGENCE

***Abstract:** This article highlights the advantages, opportunities, and pedagogical significance of using mobile applications and online programs in the process of developing and enhancing children's emotional intelligence (EI). It also analyzes effective methods for improving children's emotional literacy through the use of digital technologies within modern educational settings.*

***Keywords:** Emotional intelligence, Child psychology, Digital pedagogy, Mobile applications, Online learning platforms, Emotional development, Digital learning environment*

KIRISH. XXI asrda ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalarning ahamiyati keskin ortmoqda. Mobil ilovalar, onlayn o'quv platformalari, multimediali dasturlar nafaqat o'quv jarayonini, balki bolalarning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanish jarayonini ham qo'llab-quvvatlamqda. Oxirgi yillarda emotsional intellekt tushunchasi pedagogika va psixologiyada eng muhim ko'rsatkichlardan biri sifatida qaralmoqda. EI — bu bolaning o'z his-tuyg'ularini anglash, boshqalar hislarini tushunish, emotsiyalarni boshqarish, ijobiy ijtimoiy munosabatlarni yo'lga qo'yish qobiliyatidir[1:25].

Bugungi kunda emotsional intellektni rivojlantirish uchun maxsus ishlab chiqilgan mobil ilovalar va onlayn dasturlar keng qo'llanilmoqda. Ular o'yin texnologiyalari, vizual materiallar, audio topshiriqlar orqali bolalarning emotsional savodxonligini kuchaytiradi.

ASOSIY QISM. Emotsional intellektni rivojlantirishda mobil ilovalarning roli tomoba ortib bormoqda. Mobil ilovalarda turli his-tuyg'ular aks etgan suratlar, animatsiyalar va mimikalar orqali bolaga quvonch, qo'rquv, g'azab, hayrat va qayg'u kabi asosiy emotsiyalarni ajratish o'rgatiladi. Masalan: "EmoPaint" –

emotsiyalarni ranglar orqali tushuntiradi, "Feelings for Kids" – bolaga suratlar asosida emotsiyani topish mashqlarini taklif qiladi.

Ko'plab dasturlar bolaga chuqur nafas olish, tinchlanish texnikalari, stressni kamaytirish mashqlari kabi mindfulness elementlarini o'rgatadi. Masalan: "Mindful Kids" – meditatif nafas olish o'yin shaklida beriladi, "Breathe, Think, Do" (Sesame Street) – muammoli vaziyatlarda to'g'ri qaror chiqarishni o'rgatadi[2:115].

Ba'zi ilovalar multfilm va hikoyalar orqali bolani boshqalar his-tuyg'usini tushunishga undaydi. Interaktiv dialoglar, rolli o'yinlar ijtimoiy muloqotni kuchaytiradi. Mobil ilovalar o'yinlashtirish (gamification) elementlari orqali bolada o'rganishga qiziqishni kuchaytiradi: ball to'plash, bosqichlar o'tish, mukofotlar olish.

Onlayn dasturlarning imkoniyatlari

Multimediali darslar va mashg'ulotlar: Zoom, Google Classroom kabi platformalarda bolalar bilan emotsional tarbiya bo'yicha onlayn mashg'ulotlar o'tkazish mumkin. Tarbiyachi real vaqt rejimida bolalarning emotsiyalarini kuzatadi.

Onlayn trening va testlar EI diagnostikasi uchun onlayn testlar, qisqa mashqlar mavjud. Bu o'qituvchi yoki ota-onaga bolaning emotsional rivojlanish darajasini aniqlashga yordam beradi. Virtual rolli o'yinlar bolalar virtual vaziyatlar orqali turli ijtimoiy holatlarda qanday munosabat bildirish kerakligini o'rganadi. Bu ijtimoiylashuv jarayoniga ijobiy ta'sir ko'rsatadi[5].

Mobil texnologiyalar yordamida EI rivojlantirishning afzalliklari

Vizual va audio ta'sir kuchli. Bolalar animatsiya va ovozli topshiriqlarni tez qabul qiladi. Individual o'quv sur'ati. Har bir bola o'z qobiliyatiga qarab mustaqil o'rganadi. O'yin orqali o'qitish. O'yin metodlari bolalardagi tabiiy qiziqishni faollashtiradi. Uyda ham, maktabgacha ta'lim tashkilotida ham foydalanish imkonini yaratadi. Emotsiyalarni nazorat qilishni mustahkamlash. Maxsus mashqlar yordamida bola o'zini boshqarishga o'rgatiladi.

Muammolar va cheklovlar

Texnologiyaga haddan ortiq bog'lanish – mobil qurilma uzoq ishlatilganda salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Sifatli dasturlar sonining kamligi. Hammasi ham pedagogik talabga javob bermaydi. Ota-ona nazorati yetishmasligi. Har bir ilova yetuk pedagogik maqsadga xizmat qilmaydi. Internet muammolari.

XULOSA. Bolalarning emotsional intellektini rivojlantirish zamonaviy ta'limning eng muhim vazifalaridan biridir. Mobil ilovalar va onlayn dasturlar bu jarayonda samarali vosita bo'lib, bolalarga o'z emotsiyalarini tanish, boshqarish, boshqalarni tushunish va ijtimoiy ko'nikmalarni shakllantirish imkonini beradi. Ammo texnologiyadan oqilona foydalanish, ota-ona nazorati va sifatli pedagogik yo'naltirish muhim ahamiyatga ega. To'g'ri tanlangan ilovalar bolalarning emotsional rivojlanishida katta ijobiy natijalarga olib keladi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Farmonova M. A. "Ta'lim umundorligini oshirishda mobil ilovalarning o'rni" Academic research in educational sciences. – 2021. – T. 2. – №. 3.
2. Johnson, M. K. (2021). Mobile Applications in Child Psychology: Current Trends and Future Directions. *Child Development Perspectives*, 15(3), 145-152.
3. Karimova, S. T. (2023). Raqamli pedagogika va bolalar rivojlanishi. Toshkent: O'qituvchi nashriyoti.
4. Petrova, A. S. (2020). Emotional Intelligence in the Digital Age: New Approaches and Methodologies. Moscow: Pedagogika Publishing.
5. Yunusov M.A "Innovatsion ta'lim texnologiyalari va vositalari " o'quv-uslubiy qo'llanma O'zbekiston Respublikasi ta'limni rivojlantirish respublika ilmiy-metodik markazi Toshkent – 2024
6. <https://chatgpt.com/c/691cd345-cfd4-832b-a6e7-6168532d731c>